Общественно-политическая газета
Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

Хӑнты ясӑң

ПЯТНИЦА
18 апреля 2014 года
№ 8 (3404)
www.khanty-yasang.ru
Основана 1 ноября 1957 года

Ёмвоша вурңа ими юхтӑс

Н. Новьюхова, верумхур

7

Тӑм номерӑн лӯңтаты

4-5
Ёмвошн рӑт ясӑңа вӑнлтӑты хуятӑт кӯтэлн кӑссӑт

8-9
Мойң хуятӑт увӑс мир йис якӑта вӑнлтӑсыйт

13
Хутыса Кондинское вошн хотӑт омӑсты па щитӑт мира мӑты вєр мӑнл

15
Пыть-Ях вошн мир «Вурңа хӑтл» постӑсӑт

16
Югорск вошн «Суеват пауль» музей хӑрн шуши мир порєссӑт

Югра мӯв Ипотечной агентства ёх Калужской областя яңхсӑт па щӑта арендной хот омӑсты вєр олӑңӑн уша вєрсӑт.

Арендной хотӑт омӑслыйт

Калуга вошн дыв Калужской область па «Русская недвижимость» нємпи корпорация кәщайт пида вәйтантыйлсӑт. Мосл ястӑты, юхи хӑщум олӑтн щӑта арсыр рәпатайт вєрты питсыйт, щит машинайт, арсыр пуртәнӑт па па вєра мосты утӑт. Щирн нємасыя «Жильё для профессионалов» нємпи поступсы хӯват юхтум рәпатнекӑт вәлты пӑты арендной хотӑт омӑслыйт. Мӑнум ол мӑр «Русская недвижимость» тӑхи ёх Калуга па Обнинск вошңӑнӑн 25 щурӑс квадратной мєтра щимӑщ хот омӑссӑт.

Югра мӯв эвӑлт юхтум мойң ёх вантсӑт, щӑта щимӑщ хотӑт пӯңӑлн арсыр лапкайт, лєтут кавӑртты, хӑтл мӑр няврємӑт вантман тӑйты хотӑт, пәльницайт па па мосты хотӑт вәлдӑт.

Югра мӯв ипотечной агентство ёх нумӑс тӑйлӑт, округев хӯваттыйн кӑт ол мӑр 27 щурӑс квадратной мєтра арендной хот омӑсты.

Интӑм Ёмвошн, Нефтеюганскӑн па Сәрханд вошн 15 щурӑс квадратной мєтра няд арендной хот омӑслы. Сӯсн щи хотӑтн мир вәлты питлӑт.

2015-мит олн Сәрханд вошн 12 щурӑс квадратной мєтра наёмной хот омӑслы.

Хӑнты ясӑңа тулмащтӑс Людмила ШУЛЬГИНА

Рәпата тӑхи ар

Югра губернатор Наталья Комарова вєрум мирхотн нух вантсы, муйкєм рәпата тӑхи мӯң округевн вәл. Мӯвев кәща нє лупӑс, сыры иты юхи хӑщум тылӑщн 0,48-кєм процент хуятӑт рәпатайлы вәлдӑт. Щи кӯтн тӑм пӯляң 13722 арат рәпата вәл.

Щӑлта мирхотн путӑр вәс, хуты интум йилуп поступсы лэщӑтлы, ләдн щит вӯраңӑн хӑннєхәйт па рәпата тӑхет хотӑт лэтты пурайн единый налог нємуп вух ат сухуптӑсӑт. *«Мӯңева ямсыева щи нєпек хӑншты мосл. Вантэ, щи посн налогӑт вәнашӑка єнумлӑт, ләдн мирев вәлупсы щит пӑты лавӑрташӑка ал йил»*, – мирхотӑң ёха лупӑс округев кәща нє.

Щи тухӑлпи путӑр мӑнӑс, хуты интум вәнты муниципалитетӑт «Газпром межрегионгаз Север» тӑхия газ вӯтэл пӑты 21 миллион шойт вух ӑн сухуптӑсӑт. Щи арат вух эвӑлт и пєлӑк Сӯмӑтвош, Октябрьской па Советской районӑт ӑн мӑсӑт. Мирхотн районной па вошӑң кәщайт лупсӑт, ешайн дыв юхлы вух сухуптӑлӑт.

Губернатор айкелӑт ара китты тӑхи нєпек тулмӑщтӑс Реональда ОЛЬЗИНА

Югра мӯвевн хотӑт мӑты поступсы олӑңӑн путӑртсы

Ай кєр тылӑщ 27-митн Ёмвошн, Сәрханд, Нижневартовск па Нефтеюганск вошӑт ёх пида видеоконференция вәс. Щӑта ӑл мир хотӑт мӑты поступсы олӑңӑн кәщайт иньщӑссӑт.

Вантэ, тәняд «Обеспечение доступным и комфортным жильём жителей Ханты-Мансийского автономного округа – Югры в 2014-2020 годах» нємпи поступсы вӯсы, тәп айлат хоттєл ёх нӯшайт ӑн тӯңматлыйт. Щирн округ кәща нє Н. Комарова партӑс округ хӯваттыйн щи поступсы олӑңӑн мир иньщӑсты.

Вәйтантупсыйн ванкӯтлы щи олӑңӑн путӑртсы:

– «Доступное жильё молодым» поступсы хӯват очередь эвӑлт щи хоттєл ёх, хута и хуята 36 ола йис, йира ӑн вӯты, йира вӯсыйт ки – йилпа нух хӑншты;

– тӑм программа эвӑлт щи хоттєл ёх йира ӑн вӯты, хуйтат хотӑт ләтсӑт, няврємӑт тӑйлӑт па ипуляң ипотека вух сухуптадӑт;

– субсидия вух тәп щи хоттєл ёха мӑты, хуйтат округевн 15 ол вәлдӑт;

– йира вӯюм хоттєл ёх пӑты атэлт очередь лэщӑтты;

– тӑм государственный поступсы хӯват сырыя нӯшайң хоттєл ёха нётты.

Тӑм ясңӑт округ правительства па губернатора китсыйт. Оса тӑхет ёх вантман тӑйты питлӑт, муй щирн тӑм ясңӑт кәщайт нух вантлӑт па муй щи әхтыйн вєрлӑт.

Людмила СПИРЯКОВА

Няврємӑт рӯтьщӑты вєр

Ай кєр тылӑщ 25-мит хӑтӑлн Ёмвош округев кәщайт правительства хотн мирхот вєрсӑт, хута айкелӑт тәсӑт, муй щирн тӑм ол лӯңӑн няврємӑт рӯтьщӑты вєритлӑт.

Щи олӑңӑн социальной вєрӑт департамент кәща лаңкӑр нє Елена Немчинова айкелтәс. Лӯв лупӑс, хуты тӑм олн округевн няврємӑт пӑта 524 рӯтьщӑты тӑхи лэщӑтла. Тәп лӯң пурайн щитӑт эвӑлт 489 тӑхи рәпитты питл. Радужной вош па Октябрьской район эвӑлт тӑм пӯш еша шимӑлшӑк айлат ёх рӯтьщӑты юхӑтлӑт. Няврємӑт арсыр мәшӑт лӯң мӑр ямӑлты пӑта округев луватн хәт щимӑщ тӑхи рәпитты питл. «Каменный мыс» рӯтьщӑты тӑхия, мӑта ут Сәрханд районӑн вәл, мӯң няврємлӯв вєра вәна тынлад ювӯм пӑта питты па ӑн вєритлӑт. Тәняд лӯңӑн щит пӑта лыв Питы щорса рӯтьщӑты китсыйт. Тӑм олн па айлат ёх Ёмвошн «Югорской долина» хущи мәшлад ямсыева ямӑлты питлӑт. Щи тумпийн Нефтеюганск, Лангепас, Когалым вошӑтн па Нуви сӑңхум, Кондинской, Нефтеюганской, Советской районӑтн 13 йилуп рӯтьщӑты тӑхи пӯншлы. Е. Немчинова ясңӑт щирн, щӑта ям арат няврєм лӯң мӑр ямсыева рӯтьщӑты вєритл.

Мирхот етшуптӑты кємӑн округев вәндтӑты вєрӑт па айлат ёх политика ямӑлты Департамент кәща нє Любовь Ковешникова лупӑс, тӑм лӯңӑн Югра мӯвев 550 няврєм Болгария хон пєлӑкн, Владивосток, Туапсе вошңӑна па Россия луватн вәлты тӑхетн рӯтьщӑты щир тӑйлӑт.

Владимир ЕНОВ

Йилуп поступсэт олӑңӑн

Вӑн кєр тылӑщ 4-мит хӑтлӑн Ёмвошн округ кӑща нє Наталья Комарова мирхот вєрӑнтӑс. Щӑта арсыр мосты вєрӑт олӑңӑн путӑр мӑнӑс.

Тӑм ванӑн Россия мӯв кӑща Владимир Путин поступсыйн ёшпос пунӑс. Щи нєпек хӯват интӑм арсыр тӑхетн рэпитты ёх рӯтьщӑты тӑхи вэнты яңхты ӧш пӑты вухӑтн мийлыты питлыйт. Сыры щимӑщ вухӑтн тэп бюджетной тӑхетн рэпитты ёх мӑсыйт.

Мӑнум олн Югра мӯвевн вэнт шушетн 503 няврєм рӯтьщӑс. Н. Комарова лупӑс, тӑм олн щи вєр пӑты 21 миллион шойт сухуптӑсы, дэдн Югра мӯвев хурамӑң хӑрӑтн аршӑк няврєм рӯтьщӑты щир ат тӑйс.

Тӑм олн Вулаң Отечественной даль вӯш эвӑлт 69 ола йил. Округев кӑща нє ясӑң щирн, емӑңхӑтл елпийн Югра мӯвевн 8805 хӑннєхэ вух нётупсыйн мӑлы, щит дальн мӯвев вэньльты хуятӑт, даль хӑрн мэшӑңа ювум ёх, щи пурайн икилы хӑщум имет па ащилы хӑщум няврємӑт. Щи вєр пӑты округ бюджет эвӑлт 15 миллион єсӑлсы.

Надежда НОВЬЮХОВА

Мэшӑң ёха нётлӑт

Тӑм ванӑн Югра мӯв общественной палата тӑхи ёх мирхота ӑктащийлсӑт. Вэйтантупсыйн мэшӑң ёх па айлат хуятӑт пӑты рэпата мӑты вєрӑт олӑңӑн путӑр мӑнӑс.

2013-мит ол мӑр округев хӯваттыйн рэпата мӑты тӑхия кӑши-мэш тӑйты 1986 хӑннєхэ юхтылӑс. Дыв кӯтэлн 960 мэшӑң хуят пӑты рэпата вэйтты нётсӑт, 1181 хӑннєхэ рэпатайлы ёх иты тылӑщ вух ёша вӯсӑт.

Тӑм ол хэлум тылӑщ мӑр тэнял ол киньща кӑши-мэш тӑйты ёх пӑты аршӑк рэпата тӑхет вэйтсыйт.

Айлат ёх олӑңӑн путӑртты ки, 2013-мит олн 17 552 айлат хуят рэпитты лӑңхӑс, дыв кӯтэлн 16 814 хуят рэпата вэйтты нётсы.

Югорск вош «Молодежный центр «Гелиос» нємпи тӑхи кэща хэ Николай Воронцов ӑктащум мира айкед тэс, муй щирн дыв мэшӑң хуятата рэпата вэйтты нётлӑт. Сырыя Югорск вошн вэлты ООО «Газпромтрансгаз Югорск» па па вэн рэпата тӑхет кэщӑйт пила кашащты нєпек дэщӑтлӑт, дэдн дыв кӑши-мэш тӑйты хӑннєхэ пӑты нємасыя рэпата тӑхи ат мӑсӑт. Щиты мӑнум олн «Гелиос» тӑхи ёх унтасн 48 мэшӑң хӑннєхэя рэпата мӑсы. Тӑм ол хэлум тылӑщ мӑр 38 хуят рэпитты питсӑт. Мосл ястӑты, «Гелиос» тӑхийн 64 хӑннєхэ рэпитӑл, дыв кӯтэлн яртъяң кӑши-мэш тӑйты ёх. Щит лэмӑтсухӑт тыйты хуятӑт, компьютерн нєпекӑт хӑнштыёх па па рэпатнекӑт.

Ирина САМСОНОВА

Тэнял ол киньщи Югра мӯвевн аршӑк хот омӑссы

Щи олӑңӑн социально-экономической вєрӑт тэты комиссия ёх мирхот пурайн округ губернатор нє Наталья Комарова лупӑс.

Елды дӯв эвӑлтэла уша йис, Росстат хӑншум нєпек щирн, тӑм ол мӑнум хэлум тылӑщ мӑр 103 щурӑс 610 квадратной метра вэлты хот омӑссы, щи эвӑлт 37 щурӑс – щит хӑннєхэйт дыв саттэла омсум хотӑт.

Мирхот пурайн Н. Комарова ай тэс, муй щирн инвестиционной поступсэт рэпитлӑт. Тӑм ол хэлум тылӑщ мӑр 98,6 процент арат вух мосты вєрӑта мӑнӑс. Мєт яма щи вєр Ёмвошн вэл – 55 процент арат, Радужной вошн – 30,7 процент арат па Ланки пос вошн – 27,6 процент арат иса ол мӑр вухӑт эвӑлт тӑруптӑсыйт. Елды Н.В. Комарова лупӑс, хуты вэн кєр тылӑщ 1-мит хӑтл вэнты хӑщум бюджет вухӑт па вєрӑта мӑты мосл.

Хӑнты ясӑңа тулмащтӑс Людмила ЛОНГОРТОВА

Прививкайт доньщты пура юхтӑс

Вэн кєр тылӑщ 9-митн «Югра» нємпи айкелӑт ӑкатты хотн округ мир ямӑлты вєрӑт тэты департамент кэща хэ Александр Филимонов па инфекционист-тохтӯр нє Наталья Конева пила вэйтантупсы вэс. Тӑмхӑтл давӑрт кӑши-мэш эвӑлт прививкайт доньщтӑты олӑңӑн ай тэсы.

Мир ямӑлты вєр тэты департамент кэща хэ ясңӑл щирн, округевн описторхоз, дифиллобориоз, клещевой энцефалит, боррелиоз па туляремия мэшӑт вэлдӑт.

Ин округев луваттыйн 64 щурӑс мултас хуят описторхоз мэш тӑйлӑт, тэп шимл хуят ямӑлтыйлты лӑңхӑл. Щиты тэнял тэп 4 щурӑс хӑннєхэ щи мэш эвӑлт ямӑлтыйлсӑт. Вантэ, описторхоз мэш эвӑлт давӑрт мэшӑттывлӑт, юхи хӑщум олӑтн округевн 80 щурӑс хуят мэшӑң мухл эвӑлт пӑлтап рак кӑши-мэшн мэшитлӑт. Щи мэш шєңк давӑрт лекщитты.

Туляремия мэш олӑңӑн путӑртмалн, Александр Вячеславович щиты ястӑс, тэнял Ёмвошӑн па районӑн и щурӑс мултас хуят щи мэшн хойсыйт. Вантэ, ар мэшӑң мӯв хӑры ай вой па пєдна вэл. Мєт ар Нижневартовской районӑн, еша шимӑлшӑк Сэрханл, Мастар па Сӯмӑтвош районӑтн. Щит пӑты А.В. Филимонов иса мӯв-авӑтн вэлты муй рэпитты ёха, партӑс туляремия мэш эвӑлт прививка вєрты. Щит пӑты округ луваттыйн пэдьницайтӑн «Вакцинопрофилактика» хот йитӑт рэпитлӑт. Тӑм мэш эвӑлт прививка вет ол мӑр ӧр тӑйл.

Клещевой энцефалит олӑңӑн Александр Вячеславович щиты лупӑс: «Округевн кашӑң ол 4 щурӑс хуят щимӑщ ай войн пурдыйт. Щит эвӑлт тэнял 11 хуят давӑрт энцефалит мэшн мэшитсӑт. Мосл ястӑты, клещ ай войе боррелиоз, анаплазмоз па па давӑрт кӑши-мэш тӑйл».

Округ мир ямӑлты вєрӑт тэты департамент кэща А.В. Филимонов ястӑс, дыв ям арат прививка тӑйлӑт. Тэнял туляремия мэшн ар хуят мэшитӑс, щит пӑты щи мэш эвӑлт аршӑк пуртэн лэтсы.

Людмила ШУЛЬГИНА

Вәнлтӑты хуятӑт кӑсупсы

Мӑнум газетайн ма нынана рәт ясӑңа па литературая вәнлтӑты хуятӑт кӑсупсы олӑңӑн хӑншсум. Интӑм увӑс мир ясӑң па литература урокӑт тәты кӑсты ёх олӑңӑн па хӑншты нәмӑслум.

Сырыя кӑсты нєңӑта па хәята айкел тәты мосӑс, муй пӑта щимӑщ рәпата пирисӑт па муйсӑр вулаң нумсӑт няврємӑт вәнлтуман лыв сӑмлӑлң тӑйлӑт. Елды рәт ясӑңа па литературая вәнлтӑты хуятӑт урокӑт мӑсӑт. Нялъяң вет минута мӑр лывела ванлтӑты мосӑс, муй щирн лыв няврємӑт пила рәпитты хошлӑт. Юволӑңӑн кашӑң кӑсты хӑннєхә мастер-класс мӑс. И хуят – нєпек эвӑлт хӑншӑң лук хурам вєрты вәнлтӑс. Кимит хуят – нәй сух эвӑлт ай нирыеңӑн ёнтты щир ванлтӑс. Хәлмит – рәт ясӑңӑн хӑншум мєт сора путӑртты ясңӑта вәнлтӑс. Нялмит хуят яма путӑртӑс, муй щирн увӑс мир писателят хӑншум путрӑт хӳват арсыр йис вєрӑта вәнлтӑлӑт.

Хӑнты айлат нє **Ирина Молданова** вет од Ёмвош технолого-педагогической колледжӑн рәт ясӑңа па литературая айлат ёх вәнлтӑл:

– Тӑм кӑсупсыйн мӑнєма вєра лавӑрт ӑн вәс, мосӑң, мєтәмӑщ. Мӯң кӳтэвн иса ләхсӑңа йисӳв, кашӑң кӑсты хӑннєхә олӑңӑн нәмӑссӳв, нюр рәт хуятӑт иты вәсӳв. Щит пӑты мӑнєма лыв пилэла әмӑщ рәпитты вәс. Олӑң хӑтӑлн ма олңємн па ӑңкєм-ащєм олӑңӑн путӑртсум, муйсӑр ишӑк нєпекӑт тӑйлум. Елды рәпатаем олӑңӑн айкел тәсум, муй вӳрн ма айлат ёх пила колледжӑн рәпитлум. Научной рәпатаем «Формирование исследовательской деятельности у студентов в колледже» нємпи вєр олӑңӑн ищи лупсум. Вантэ, педагогической колледжӑн ма айлат ёх вәнлтӑлум, муй щирн тәса арсыр вєрӑт лэрамтты мосл. Щӑлта лыв пилэла нумсӑң нєпекӑт лэщӑтлӳв па елды лыв арсыр лӯңтупсэт хӑншум нєпеклад лӯңӑтлӑт. Ма хущєма и айлат эви вәнлтыйл. Лӳв А.С. Тарханов хӑншум путрӑт яма вәнлтӑс па уша павтӑс, муй щирн вухаль мир поэт ики єнумты юхиет олӑңӑн стихотворенияйл путӑртӑл. Эвием хӑншум нєпекӑл тӑм ванӑн журналн єтӑл. Щит шєңк ям!

Щӑлта ма «Прилагательной нєм. Шєңк ям тунты!» урок мӑсум. Олӑңӑн сӑмєм еша торыйс, щӑлта няврємӑт пила рәпитты питсум па яма щи йисум. Урокӑн няврємлам пила тунты хушапӑн ар-

Владимир МЕРОВ: «Вәнлтӑты вєр олӑңӑн путӑртты ки, ма щиты нәмӑслум – кашӑң няврєм сӑм лыпийн нарӑс сув вәл. Ма ясңєм лыв сӑмлала ләлн ат хойс, мӑнєма лыв итэла нарӑсты мосл. Тәп щиты и нумӑсн, ияха катлдасман елды рәпитты вєритлӳв».

сыр опытӑт вєрсӳв. Әхӑт уша павӑтсӳв, хуты тунты йиңкӑн па вуйн ӑн пушла, щӑлта тунты хушапӑн потум воньщумут хӳв мӑр шавиман вәл.

Юволӑң кӑсты хӑтӑлн ма мастер-класс вандтӑсум. Мӯң нєпек эвӑлт хӑншӑң лук хурам вєрсӳв. Вантэ, хӑншӑңлӳк нєңие – олум тәты имие, тӑм хурам няврєм онтуп шӑнш хуща нух хӑншлы. Мӯң па нєпек эвӑлт щимӑщ вәлупсы лавӑлты ут вєрсӳв. Щи кӳтн ай няврємӑт пӑты хӑншӑң лук нєңие, олум тәты имие олӑңӑн ар арисӳв.

Вухаль ими **Евдокия Кугина** Сӳмӑтвош район Лэв кәрт ӑшколайн няврємӑт вухаль ясӑңа вәнлтӑл. Ияха пунты ки, лӳв хәс нял од мӑр ӑшколайн рәпитӑл. Кӑсупсы олӑңӑн Е.И. Кугина щиты лупӑс:

– Тӑм кӑсупсыя ма кимит пӳш юхӑтсум, 2012-мит олн ищи няврємӑт рәт ясӑңа вәнлтӑты хуятӑт пила кӑссум. Мӑнєма шаль, хуты тӑм кӑсупсыя тәп нял хӑннєхә юхтӑс. Округев щикӳш вән, тәп итәх рәт ясӑң па литература урок тәты учителят ӑн дӑңхадӑт кӑсты хӑра юхӑтты. Ма олңємн путӑртмємн ма ай тәсум, муйсӑр вулаң ясңӑт пушхиет пила рәпитман сӑмӑн тӑйлум – няврємӑт вәнлтӑты вєр мосман тӑяты, вәнлтӑты пушхиет ищи иса пурайн мосман тӑяты! Вантэ, ма няврємӑт яма тӑйты питлум ки, лыв пилэла ләхӑс хуята йилум ки – юхлы ищиты ма мосман тӑйты питлыюм.

Урокӑн ма мӳв-авӑт, вой-хӳл лавӑлман тӑйты вєр олӑңӑн няврємӑта путӑртсум. Сырыя няврємӑта «Вурты киника» олӑңӑн айкел тәсум, вандтӑсум, муйсӑр тухлӑң войт, вәнт войт, хӳдӑт па єнумты утӑт щӑта хӑншман вәлдӑт. Щи юпийн «Поле чудес» юнтут иты лывела арсыр иньщӑсупсэт путӑртсум, ләлн лыв юхлы мосты ясңӑт мӑнєма ат лупсӑт. Няврємӑта шєңк әмӑщ юнтты вәс. Нәмӑслум, хуты урокєм яма мӑнӑс.

Мастер-классӑн ма вандтӑсум, муй щирн нәй сух эвӑлт ай нирыеңӑн ёнтты мосл. Щимӑщ ай нирые увӑс мир мойлупсы иты тӑйты рӑхл. Ма щирємн, рәт ясӑң па литература урокӑт тәты кӑсупсы тӯңширӑңа тывӑс.

Вухаль айлат хә **Владимир Меров** яртъяң од мӑр «Лылӑң соум» тӑхийн няврємӑт пила рәпитӑл. Щи кӳтн «Югра» нємпи телерадиокомпанияйн «Югорика» передача хӳват ай няврємиет вухаль ясӑңа вәнлтӑл.

– Ма олӑңмит пӳш рәт ясӑңа па литературая вәнлтӑты ёх кӳтн кӑсупсыйн кӑслум. Щит пӑты вән рәпата вєрсум, ар нәмӑссум, хӑншсум, муй щирн әмща па тӯңширӑңа урок вандтӑты. Олӑң хӑтӑлн ма путӑртсум хута сєма питсум, ӑңкєм-ащєм олӑңӑн, рәпатаем олӑңӑн ищи айкел тәсум. Путрєм кӳтн санквылтапӑн юнтсум па вухаль арӑт арисум. Вантэ, ма ӑнтә тәп рәт ясӑңа няврємӑт вәнлтӑлум па йис культура вєрӑт ищи дылңуптӑлдӳв: ияха яклӳв, арилӳв па нарӑсъюхн юнтлӳв. Вәнлтӑты вєр олӑңӑн

путӑртты ки, ма щиты нӕмӑслум – кашӑҥ няврєм сӑм дыпийн нарӑс сув вӕл. Ма ясҥєм дыв сӑмдала дӕлн ат хойс, мӑнєма дыв итэла нарӑсты мосл. Тэп щиты и нумӑсн, ияха катдасман елды рэпитты вєритлӯв.

Урок вандтӑты пӑты ма «Глагол» тема пирисум. Кӑт мирҥӑн емӑҥхӑтд яха кӑрӑтсӯв, дӕлн няврємӑта кєншӑк ат вӕс. Вухаль емӑҥхӑтд – «Пӯпи як» па белоруссӑт емӑҥхӑтд – «Комоедица». Сырыя кашӑҥ емӑҥхӑтд олдӑҥӑн путӑртсум, тэп щӑлта ихурасуп вєрӑт олдӑҥӑн уша павӑтсӯв.

Мастер-классӑн ма вухаль ясӑҥӑн хӑншум мєт сора-сора путӑртты ясҥӑт вандтӑсум. Вантэ, сыр-сыр ясҥӑт путӑртты елпийн уҥӑл яма дэщӑтты мосл. Щӑлта щи ясҥӑт айлтыева ияха путӑртсӯв, ӧхӑт кашӑҥ хӑннєхэ лӯв хӑншум путрӑл вандтӑс.

Майя Макарова «Институт развития образования» хуща филологической вєрӑткафедрайн вӕндат вӕндтӑты нєҥа вӕл, щи кӯтн Ёмвош гимназияйн увӑс мир литература урокӑт тӕл. Майя Ефимовна хэс няд од мӑр вӕндтӑты вєрӑт тӯвман ям арат научной нєпекӑт па урокӑт дэщӑтты пӑты арсыр программайт хӑншӑс. Тӑм кӑсупсыя лӯв увӑс мир литература «Ям вӯлы» нємпи урок дэщӑтӑс. Няврємӑт уша павӑтсӑт, вӯлы хӑннєхэ пӑты ар унтас тӕл. Вӯлы тӑйты хуят вӯлыйн яҥхты вєритӑл, вӯлы сух эвӑлт юрн хот омӑсл, арсыр дэмӑтсухӑт ёнтӑл, вӯлы нюхи дєл.

Мастер-классӑн Майя Макарова увӑс мир писателят хӑншум путрӑт олдӑҥӑн путӑртӑс. Лӯв яма вандтӑс, муй щирн путрӑлн сыр-сыр йис вєрӑт олдӑҥӑн уша павӑтты рӑхл.

Тӑм кӑсупсыйн Владимир Меров нух питӑс, щит пӑты елды лӯв Москва вошн кӑсты питл.

Ирина САМСОНОВА

Хӑнты ясҥӑт хӑншты вєр олдӑҥӑн

«Хӑнты ясӑҥ» па «Лух ават» газетайҥӑн ма иса щи лӯҥӑтлдӑлдам. Ма нӕмӑстємн, газетайн путрӑт яма щи хӑншман вӕлдӑт. «Хӑнты ясӑҥ» газета нєпек хӯват мӯҥ рӕт ясҥев уша вєрты па вӕндтӑты щир тӑйлӯв.

Хӑншум ясҥӑт хӯват арсыр уш вӕйтты вєритлӑн: орфографической, фонетической па смысловой значенияйт, тӯҥ ушӑл эвӑлт хулна лӯв переносной па образной ушлал. Хӑнты ясӑҥ лексика ушӑҥ щирн хулна ӑн вӕйтлэв. Ин тӑйты словарят хущи ясҥӑт тэп и щирн хӑншман вӕлдӑт. Щит пӑта интӑм щи утӑт мира ӑн мостӑлдӑт, шєҥк ӑн лӯҥӑтлыйт. «Хӑнты ясӑҥ» газета унтасн муй арат щир вӕл арсыр словарят хӑншты: грамматической, ассоциативной, частотной, этимологической щирн. Газетайн арсыр әмӑщ ясҥӑт вӕйтты рӑхл. Щӑта рэпитты ёх мир йилуп алфавита вӕндтӑты ӑн питлдӑт, дыв учителят хэн. Газета хӯват мир арсыр мосты вєрӑт олдӑҥӑн уша вєрлдӑт.

Йилуп хӑнты алфавит закон щирн хулна ӑн вєрсы, щит тэп рекомендацияйт. Ма нӕмӑслум, йилуп пуквайт хӑнты алфавита вєрты ӑн мосл. Мир иса мӯв дуваттыйн ясҥӑт ваншӑка вєрлдӑт, дӕлн щитӑт кєншӑк лӯҥӑтты ат вӕс. Хӑнты ясҥӑт па вӕна па хӯва вєрдыйт, мултас пуквайт щив кӑратлыйт. Щи пуквайт тақлы мӯҥ хӑнты ясҥӑт муй луҥӑтты ӑн вєритлӯв? Муй пӑта тӑм утӑт мослдӑт? Муй пӑта итэх хӑнтэт дӕҥхалдӑт йилуп пуквайт вєрты? Т.Н. Дмитриева хӑншум статьяйл хущи йилуп пуквайт пила иса кашащӑл, лӯв щиралн «йилуп пуквайт вєраты, щӑлта па уша йил, мослдӑт щитӑт муй ӑнтэ».

Йилуп пуквайт хӑншты пӑта методика па вӕл муй ӑнтэ? Муй щирн па заимствованной ясҥӑт хӑншты мосл? Муй арат вух щи йилуп вєр дэщӑтты пӑта мосл? Наука щирн щи әхтыйн муй вєрды? Муйсӑр научной статьяйт хущи па хута щи олдӑҥӑн лӯҥӑтты рӑхл?

Ин ӑшкола няврємӑт пӑта йилуп вӕндтӑты киникайт єсӑлсыйт. Щи учебникӑт хӯват няврємӑт вӕндтӑлыйт муй ӑнтэ? Муй щирн щи вєр мӑнл? Муйсӑр ӑшколайтӑн няврємӑт йилуп щирн вӕндтӑлыйт? Муй щи вєр олдӑҥӑн учителят нӕмӑслдӑт? Няврємӑт хӑнты ясӑҥӑн путӑртты вӕндтыйлсӑт муй ӑнтэ? Мӯҥ, вӕн хуятӑт, йилуп пуквайт тақлы рӕт ясӑҥӑн путӑртты па хӑншты хошлӯв. Кӯтэвн рӕт ясӑҥӑн путӑртлӯв, ясҥӑт мӯҥева ушӑҥӑт. Няврємӑта па? Мӯҥева, вӕн хуятӑта, пушхӑт рӕт ясӑҥа вӕндтӑты мосл, дӕлн дыв ясҥел мосман ат тӑйсэл па елды ат тӕсэл. Хӑнты хуятӑт араттэлн ӑн кашащлдӑт тӑм йилуп пуквайта, тӑм вєр вана па сӑма вӯты ӑн дӕҥхалдӑт, муя па няврємӑт тӑм пуквайт вӕндтӑты партлыйт?

Тӑм ванӑн мӯҥ учителят пила дорвош хӑнтэт путрупсыйн ӑшколайн няврємӑт рӕт ясӑҥа вӕндтӑты нєпекӑт вєрты питсӯв. Киникайт хӑншты хуятӑт, учителят пила путрємасӯв па и нумса юхӑтсӯв, хуты тӑм ай няврємӑт нєпекӑтн гласной пуквайт хӯва муй вана хӑншты ӑн питлдӯв, ӑл щирн вєрлдӑлӯв. Тэп ҥ па л пуквайт хӑйлдӯв.

Марина РАЧИНСКАЯ
Хӑнты ясӑҥа тулмащтӑс
Надежда ВАХ

«Вестник угроведения» лӯҥтаты!

2005-мит ол вӯш эвӑлт Ас-угорской институтӑн «Вестник угроведения» научной журнал дэщӑтты питса. Ин тӑм вӕнты тӑмӑщ журнал ветхущъяҥ пӯш єтӑс. 2011-мит од вӯш эвӑлт од мӑр няд номер єтты питӑс .

Тӑм кимит од шәпн кашӑҥ организация, кашӑҥ ёх научной нєпека хӑншаньщты вєритл. Щи пӑта 624 шойт вух сухуптӑты мосл. И од шәп мӑр нынана кӑт киника юхӑтл.

Тӑм журнал научной щира дэщӑтман вӕл. Научной статьяйт, рецензияйт, библиографической обзорӑт арсыр темайт тӑйлӑт.

Тӑм од вӯш эвӑлт журнал округ киника лӯҥӑтты хотӑта юхӑтты питл. Москва вошн научной электронной библиотека тӑхи «Российской индекс научного цитирования (РИНЦ)» нємпи вєр холумтӑс. Ин кашӑн хуят тӑм журнала хӑншум статьяйл, интернет хӯват щӑта вӕйтлӑлэ. Нын хӑншум научной рәпатайн мӯв дуваттыйн арсыр тӑхетн вӕйтты па арсыр ёхн лӯҥӑтты питды.

Журнала наукайт докторӑт па кандидатӑт, научной сотрудникӑт, аспирантӑт па арсыр тӑхийн рәпитты ёх научной статьяйт лэщӑтлдӑт. Кашӑн хӑннєхәя әмӑщ ки вӕл, ищи тӑм журнала хӑншты рӑхл.

Хӑншум нєпекӑт тӑм адреса китты мосл: 628011, Ёмвош, Мира вош хулы, 14 а хот. "Обско-угорский институт прикладных исследований и разработок". Телефон: **8(3467) 33-54-35**.

Елена СТЕПАНОВА

«Най Аңки» емӑңхӑтл

Округ мир ямӑлты ёх уша вєрсӑт, тӑм товийн ар хуят туляремия мәшн хойты вєритлы, щит пӑты прививка доньщты мосл.

Мєт давӑрт вєр Нижневартовской, Мастар, Кондинской, Сӳмӑтвош районӑтн па Сәрханд вошн вәл.

Округев дуваттыйн ар ол юхлы шимд хуят шимӑщ давӑрт мәш эвӑлт прививка доньщсӑт. Нижневартовской районӑн тәп 1,3 процент арат, Нижневартовск вошн – 29,3 процент арат па Сӳмӑтвош районӑн – 27 процент арат хӑннєхә.

Мосл ястӑты, Ёмвошн туляремия мәш тывум пурайн тәп 54,4 процент арат хуят прививка вєрсӑт.

Округ мир ямӑлты вєрӑт тәты департамент ёх тәнял сӳс ям арат прививка дәтсӑт. Ешавәл Ас нопӑтты тылӑщн пуртән йилпа дәтты питлӑт.

Округ мир, тӑм давӑрт мәш эвӑлт прививка доньщаты!

Хӑнты ясӑң тулмащтӑс Людмила ШУЛЫГИНА

Ай кєр тылӑщ хәтмит хӑтӑлн «Югра-Классик» хотн мӳвев кәща нє Наталья Комарова па кинайт вєрты хә Сергей Соловьев вән мирхотн XII-мит кинайт вандтӑты хӑр па кӑсупсы лӑп тәхӑрсӑңӑн. Тӑм пӳш щи ут мӳв илпийн вәлты питы вуй нєм тӑйс. Муй щирн па пӳш алъщӑты питлы, худна уш ӑнтәм. Н. Комарова лупӑс, мєт ям нєм мир Интернет хӳват пириты питлӑт.

Мӳвтєл кӑсупсыйн тӑм олн «Что и требовалось доказать» нємуп кина нух питӑс па щит вєрум мир «Сорни вәнт» мойлупсы холумтсӑт. «Щєл вух вәнт» «Парадҗанов» нємуп кина вєрум ёх ёша павӑтсӑт. «Пӑтӑрух вәнт» – «Семейная история» кина дәщӑтум хӑннєхәйта мӑсы.

Россияйн вєрум утӑт эвӑлт кӑсупсыйн «Жажда» нємуп кина олӑң тӑхия питӑс, щит вєрум ёх «Цветы таежной надежды» сорни мойлупсы вӳсӑт. Ищимӑщ нємуп щєл вух мойлупсы «Иван, сын Амира» кина вєрум пӑты мӑсы. Хәлмит тӑхийн «Диалоги» кина вәс, щит дәщӑтум хуятӑт пӑтӑрух мойлупсыйн катлуптӑсыйт.

Тӑмет тухӑлпи А. Абдулов нємуп мойлупсы мєт яма юнтум пӑты Михаил Грубов (Россия) па Каролина Грушка (Польша) ёша павӑтсаңӑн. «Иван, сын Амира» кина тәса хура вӳймал пӑты ям оператора Олег Лукичев алъщӑсы па ям пурмӑсн катлуптӑсы. Кинокритикӑт тӑхи эвӑлт «Ленинград» па «Парадҗанов» кинайңӑн вєрум хуятӑт мойлупсыйн мӑсыйт. Кинайт вантум мира «Тайна детской комнаты» мєт сӑма рӑхӑс па щит вєрум хӑннєхәйт «Газпром» эвӑлт мойлупсыйн мойлӑсыйт. Мӳв илпи тащ холумтты мир дыв сӑттәла ай кинайт дәщӑтсӑт, тәса тывум утдал пӑты Сергей Соловьев щи ёх мойлӑс.

Мойлупсэт ара ортум юпийн етн хотн вәлум мира «Нефть» нємуп кина вандтӑсы. Щи ут 2007-мит олн США хущи вєрсы, щӑта вәлдяты кинайң кӑсупсыйн илатн «Оскар» нємаң мойлупсыйн мӑсы.

Мосл лупты, кӑсупсы тәхрум хӑтӑлн «Сказки тундры» нємуп кина вәс. Щи ут кинайт вєрты па дуңӑлтупӑт вандтӑты хә Рене Хардер (Германия) дәщӑтӑс. Лӳв ар пӳш Кольской полуостров мӳва яңхӑс па дєрамтӑс, муй вӳрн щӑта саамӑт вәлдӑт, ӑхӑт дыв вәлупсэл олӑңӑн щи кина вӳс. Ма нәмӑслум, хӑнтэта щи ут шивалӑты әмӑщ питл. Каш вандтӑты хушап хӳват питл ки, вантаты!

Реональда СУРЕЙСКАЯ

Мира нётты хотӑт

2012-мит олн Ёмвош округев правительства поступсы вӳраңӑн «Многофункциональный центр предоставления государственных и муниципальных услуг Югры» нємуп хот пӳншсы. Ищи олн лыпӑт тылӑщ вӳш эвӑлт щӑта мир арсыр вєрн нётты питсыйт. Щӑта рәпитты хәйңӑн Александр Сучков па Константин Черных айкел ӑкӑтты ёха щи тӑхи олӑңӑн путӑртсӑңӑн.

МФЦ хотӑт Кондинской, Сәрханд, Октябрьской, Советской па Нуви сӑңхум районӑтн рәпитлӑт. Щалта щимӑщ тӑхет Ёмвошн, Нягань, Радужный, Урай, Лянтор, Сәрханд, Нефтеюганск, Лангепас, Нижневартовск, Когалым, Мегион, Югорск, Сӳмӑтвош па Пыть-Ях вошӑтн вәлдӑт. Щит киньщи щитӑт пәшта хотӑт хущи Лыхма (Нуви сӑңхум район), Коммунистический, Агириш, Таежный, Юбилейный, Алябьево па Зеленоборск кәртӑтн (Советской район) пӳншсыйт.

А. Сучков ясӑң щирн, МФЦ хотӑт мӳвевн вәлты мира шєңк мослӑт, мєт ар вошӑң ёх щив яңхлӑт. Мосл лупты, рәпата тӑхет мосты вєрдал ищи щӑта тӳңматлӑт. Мєт ар мир Росреестр, Пенсионной фонд, налоговой вєрӑт па соцзащита нётупсэт кӑнштыя щи хотӑта дӑңтыйлдӑт. А. Сучков нәмӑсл, кашӑң ол мєт аршӑк хуят щив яңхты питл. Вантэ, тӑм ванӑн труд департамент, хотӑт омӑсты департамент, налоговой тӑхи па ЗАГС рәпата щирӑт ищи щӑта дәщӑтты питсыйт.

Тӑм пӳляң государственной услуга нємуп вєр сот мултас нётупсы тӑйл. Щитӑт кӑнштыя ар хуят нётӑсты хотӑта юхтыйл. Тәнял Ёмвошн мєт олӑңӑн кашӑң тылӑщ 2500-кєм хӑннєхә МФЦ хущи вєрдал тӳңматсӑт. Ол сухӑнты артӑн кашӑң тылӑщ 7500 хуят щив юхтыйлты питӑс. Тӑм пӳш кашӑң хӑтл щӑта 250-350-кєм хуят вәлдял. Вәншӑк вошӑтн, щит Нижневартовск, Сәрханд па Нефтеюганск, тӑми киньщи аршӑк хуят нєпеклал дәщӑтты яңхлӑт. Тӑлаңтєлн 2013-мит олн МФЦ хущи 60 мултас щурӑс хуят яңхсӑт, дыв 120-кєм щурӑс пӳш нётсыйт.

МФЦ хотӑт тӑмиты рәпитлӑт: кашӑң лапӑт рәпата хӑтлӑтн алӑң 8-мит щос эвӑлт 20-мит щос вәнты. Субботайн 8-мит щос эвӑлт 18-мит щос вәнты. Вәятн, хӑтл кӳтупн дєты-яньщты щос щӑта ӑнтәм. Щи хотӑт рәпата олӑңӑн па муйсӑр нётупсэт щӑта дәщӑтлыйт, МФЦ Югры сайт хущи уша павӑтты рӑхл: mfchmao.ru. Щӑта хӑннєхәйт мәстӑты хӑтӑлн па щосн хӑншаньщты щир тӑйлӑт.

Реональда ОЛЬЗИНА

Хӑнты ёх лухн кӑссӑт

Ёмвошн хәлмит пӯш «Вурңа хӑтл» нємпи окружной емӑңхӑтл постӑсы. Вән кєр тылӑщ 12-митн Югорская долина рӯтьщӑты тӑхийн вошӑң па мойң мир емӑңхӑтл постӑты ӑктащсӑт.

Олңӑлн «Югорский лыжный марафон» нємпи кӑсупсы мӑнӑс. Сәрханл па Нуви сӑңхум районңӑн эвӑлт юхтум пухиет па хә хуятӑт нымӑлн хәхӑлсӑт. Олӑңмит тӑхи Леонид Комтин ходумтӑс, кимит – Сергей Русскин, хәлмит – Виталий Русскин. Нух питум хуятӑт мойлупсэтн па ишӑк нєпекӑтн мойлӑсыйт. Русскинская эвӑлт юхтум хә Виталий Русскин пӑты щит әмӑщ кӑсупсы вәс. Лӯв ай пура олдал вәнт шушийн мӑнсӑт, щит пӑты яма лухн хәхӑлты хошл. Лӯв 11 класс Русскинская вошн етшуптӑс, интӑм Сәрханл вошн университетн вәндтыйл. Мосл лупты, тӑм 20 олуп хә «кандидат в мастера спорта по национальным видам спорта» нєм тӑйл. Шуши мирӑт юпийн Иртыш хӑрн па ёх лухн хәхӑлсӑт, щӑта рӯщ мир тумпи па мӯвӑт эвӑлт юхтум ёх кӑссӑт.

Щи кӑсупсы юпийн мойң мир «Вурңа хӑтл» постӑты питсӑт. Емӑңхӑтл пӯншӑс округ кәща дӑңкӑр хә Геннадий Бухтин: «Хәлмит пӯш мӯң «Вурңа хӑтл» постӑлӯв. Тӑм емӑңхӑтлӑн йис пура вӯш эвӑлт шуши мирӑт щи семьяйта, хута мӑнум ол мӑр няврєм сєма питӑс, ям ясңӑт лупсӑт па дывела ям, тӑлаң вәлупсы вохсӑт. Ма ин ищи дӑңхадум ям ясңӑт лупты, мойлупсэтн мойлӑты щи семьяйт, хута мӑнум олн ай пушхиет сєма питсӑт». Округ кәща нє Наталья Комарова ищи мирхотн вәс па общинайтӑн рәпитты ёх пила путӑртӑс, вантӑс, муйсӑр пурмӑсӑт дыв мира вандтӑсӑт, щӑлта лӯв юрн хотн содаматн лапӑтсы па шайн яньщлтӑсы.

Мосл лупты, хуты тӑм олн Ёмвошн шуши мир семьяятн 16 няврєм сєма питӑс, хәлум семья хущи кӑт пушхие сєма питӑс, щит Галина Рудольфовна па Вячеслав Юрьевич Кондинңӑн, Евгения Анатольевна па Сергей Николаевич Парфеновңӑн, Марина Викторовна па Евгений Михайлович Тыриковңӑн. Кашӑң няврєм мойлупсыйн мӑсы па ям ясңӑтн лупсы.

Емӑңхӑтл пурайн няврємиет тыхӑл вєрсӑт па мєт ям тыхлӑт лэщӑтты эвиет па пухиет мойлӑсыйт. Мойң ёх шуши мир кӑсупсэтн кӑссӑт, әхӑл шәпи навӑрсӑт, тынщӑң тӑхсӑт, лаюм ёвӑлсӑт. Иса мойң мир хӯл хошум йиңкӑн, содаматн лапӑтсыйт, пирек нянят, ай воньщумутӑң нянят пила шайн яньщлтӑсыйт. Щиты ущхуля емӑңхӑтл мӑнӑс.

Надежда НОВЬЮХОВА

Увӑс мир йис якӑт

Ай кєр тылӑщ 24-26-мит хӑтлӑтн Ёмвошн увӑс мир якӑта вәнлтӑсыйт. Тыв Москва, Мегион, Пыть-Ях, Радужной, Советской, Сәрханл, Урай, Ёмвош па Югорск вошӑт, Нуви сӑңхум район Ваньщавӑт, Полнавӑт па Тӳкъякӑң кәртӑт, Сӳмӑтвош район Тэк кәрт, Кондинской район Междуреченской кәрт, Нефтеюганской район Салым кәрт, Мастар район Октябрьское кәрт, Сәрхӑнл район Сытомино кәрт, Ёмвош район Кышик кәрт эвӑлт хәлумъяң арӑң-якӑң па вєрӑң хӑннєхә юхтылӑс.

Увӑс мир якты вєрӑт олӑңӑн айкел тәты па шуши ёхлӳв якӑт вандтӑты кєши Москва вош эвӑлт педагогической наукайт доктор, Российской академияйн культура вєрӑт тәты профессор Вячеслав Нилов, хӑнты мир поэтесса ими, Россия мӳв культура заслуженной рәпатнек, «Ешак Най» арӑң-якӑң хоттєлӗх вәна пєлка ювум хӑннєхә Мария Волдина, Ас-угорской театрӑн якты вєрӑт лэщӑтты нє, Югра мӳв заслуженной рәпатнек Фаина Иштимирова, исторической наукайт кандидат, Югорской университетн рәпитты

хӑнты ими Татьяна Молданова, Нуви сӑңхум вош «Увӑс хурамӑт» тӑхи эвӑлт, шуши мир якӑт лэщӑтты ими Маргарита Рябова па Сӳмӑтвош район Саранпауль кәрт ӑшколайн рәпитты айлат хә Игорь Магарамов вохсыйт.

Хәлум хӑтл мӑр ӑктӑщум ёх увӑс мир йис якӑт олӑңӑн путӑртсӑт па вандтӑсӑт, муй щирн йис якӑт лэщӑтты па якты мосл. Татьяна Молданова мойң мира шуши мир лэмӑтсухӑт олӑңӑн айкел тәс. Лӳв яма вандтӑслэ, муй щирн тӑм йисн ариты-якты ёх лэмӑтсух ёнтлӑт. Итәх хуятӑт ернаса вєра вән хӑншӑт вєрлӑт па ёх ернас илтӑхи пӳн сухн ёнтлӑт. Тәп шимӑл хӑннєхә тәса, йис щирн якхӑр пӑты лэмӑтсух лэщӑтӑл. Мария Волдина ӑктӑщум мира емӑң якӑт олӑңӑн путӑртӑс. Саранпауль эвӑлт юхтум айлат хә Игорь Магарамов олӑңӑн әмӑщ хурӑң кина вандтӑс, муй щирн хә вухаль якӑт мосл якты.

Елды ма итәх якӑң па арӑң хӑннєхуятӑт пила путрємӑсум.

Тэк кәрт эвӑлт «Ас нє» тӑхи ёх кәща ими **Анастасия Новьюхова**: *«Мин кӑт хуятӊӑн тыв юхӑтсумн – ма па Ираида Макарова. «Ас нє» ариты-якты тӑхи ёх 1980-мит олн пӳншсы. Сырыя Светлана Броваренко (Хандыбина) кәщая вәс, щӑлта 2000-мит ол вӳш эвӑлт ма тыв питсум. Муй щирн вән хуятлӳв йис пурайн яксӑт, ищиты мӳң якты апӑрлӑлӳв. Вантэ, кашӑң тӑхийн вәлты ёх лыв щиралн якӑлт. Тӑта мин яма хәлӑнтсумн, яма вантсумн, муй щирн йис якӑт етн хотӑтн ӑл якӑт киньща мосл лэщӑтты. Щӑлта вандтасӳв, хутыса Тэкн мӳң «Куренька» якӑлӳв. Па пурайн тӑм вәйтантупсыя мӳңев вохлӑт ки, мӳң айлат ёхлӳв пила юхӑтлӳв, лэлн лыв йис якты вєра яма ат вәнлтыйлсӑт».*

Нуви сӑңхум вошн вәлты ими **Маргарита Рябова**: *«Ар ол юхлы ма вантсум, муй щирн Анна Григорьевна Юмина йис як якмал пурайн ёшлал тувємаллэ рәпитӑл. Ин вәнты лӳв итэла нявремӑт якты вәнлтӑлум. Вән хуятлам пила путӑртмємн ма ванкӳтлы иньщӑссум, муй щирн ухшам пунты мосл, кӳрнӑл-ёшнӑл хӑтлтӑты, ёш посңӑн лэмӑтты мосл муй ӑнтә? Вантэ, кашӑң хӑннєхә лӳв щирӑлн якӑл. Тӑта ма кӑт якңӑн вандтӑсум. Алпа, давӑртшӑк щос мӑр щи хурасӑт вәнлтӑты, тәх ёх хур вӳсӑт, итәх хуятӑт нумса пунсӑт, щиты айлтыева йис яка вәнлтӑлӑт».*

Лянтор вошн рәпитты айлат нє **Евгения Кондратьева**: *«Мӑнєма тӑта шєңк әмӑщ вәс. Якты-ариты вєра вәнлтӑты вәйтантупсэт ванкӳтлы лэщӑтты мосл. Тӑмхӑтл ма вән аңкаңкєм емӑң як вандтӑсум. Щит вєра йис як. Тӑта ма вантсум па*

вандтăсыйт

нумса пунсум, муй щирн хə якăт якты мосл. Ин юхи юхăтлум па няврємăт вəндтăты питлум. Щăлта əмăщ вəс Т.А. Молданова хəлăнтты. Дăв яма вандтăслэ, муй щирн увăс мир лəмăтсух ёнтты мосл. Ванкăтлы якты-ариты ёх па щирн шуши мир лəмăтсух вандтăлăт. Кашăн мастер-классăн ма арсыр йилуп вєрăт олдънăн уша павăтсум. Елды вəндтум щирн няврємăт пида рəпитты нəмăслум».

Ас-угорской театрăн якăт лэщăтты ими **Фаина Иштимирова**: *«Ям щи, тăм вəйтантупсы лэщăтсăв. Ма щирємăн, ванкăтлы вəйтантыйлты мосл äнтə тəп Ёмвошн, ай кəртăта, ай вошăта яңхты ищи мосл. Вантэ, ар пєлак ёхăнвєритсăттыв юхăтты. Вəлупсэв елды мăнăл, айлат ёх єнумлăт, дывед па вəндтăты мосл. Шаль, хуты тăм вəйтантупсыйн няврємăт пида иса ăн рəпитсăв. Щирн елды вəйтантыйлты питлăв ки, пушхиет пăты мастер-классăт ищи лэщăтлăв. Интăм хəлумъяңкєм нє тыв юхтăс, хə хуят иса äнтəм, хəлум айлатхəтəп. Щи вєр ищи яма вантты мосл. Щи тумпийн якты вєр олдънăн нєпек иса шимăл вəл. Якты вєрăт тəты хуята щи нєпек такды давăрт рəпитты».*

Нуви сăңхум район Поднавăт кəртăн вəлты ими **Анна Себурова**: *«Мăнєма тăм вəйтантупсыйн шєңк əмăщ вəс. Кăтэвн путăртсăв, мăң вəндтăсыюв, муй щирн тəса якты мосл. Вантэ, мăң щикăш якты хошлăв, интăм вантсăв, муй щирн па нєңăт яклăт. Мăң кəртэвн и вəна пєлка ювум ими тəп хăщăс, щит Пелагея Алексеевна Гришкина. Щит пăты лăв хуты вəндтăслэ, ищи посăтн мăң яклăв. Тăкъякăң «Куренька» нємпи як так яка айлды. Вантэ, Асн вəлты нєңăт сора, така па пăстыя яксăт. Мăң ищиты яклăв. Поднавăт вошн мăң «Ас эвет» нємпи ансамбль тăйлăв, щит пăты ияха яклăв па арилăв. Поднавта вохлыюв ки – мăң щăта якхотлэщăтлăв. Тăкъякăң кəртăн мăң Нуви сăңхум вош архив ёх пида йис емăңхăтлăт: Вурңа хăтл, Тылăщ поры нух дылңуптăсăв.*

Мастер-классăт олдънăн путăртты ки, Ф.П. Иштимирова Ваньщавăт эвăлт вəл, кəртэв и пăңăлн вəс, щит пăты якăт ихураспет. Т.А. Молданова хăнты лəмăтсухăт олдънăн путăртăс, муй щирн ёнтты па тăйтыя мосл, ищи əмăщ хəлăнтты вəс».

Сытомино кəрт эвăлт юхтум вəн ими **Мария Сенгепова**: *«Мăң хəлум нє Сытомино кəрт эвăлт юхăтсăв. Ёмвоша юхăтмевн сăмлăвн амăтсăв. Катра хотăт иса ăн шивалăсăв. Вантэ, ма тăта педучилищайн вəндтыйлсум, Любапиднє медучилищайн. Щи пура вăш эвăлт ар ол мăнăс, Ёмвош иса па хурасупа йис. Ма ай няврємăт давăлты хотн рəпитсум. Щăлта рăтьщăты мăнсум па кулăпа няврємăт пида рəпитты вохсыюм. Эвиедам пида яксăв, арисăв, карты сэвăт вєрсăв. Карты сєвлад хəн əпăтдада нух сєвсăв, няврємлам вəн сємăн вантсăт па щи мурта лыв нухамăтсăт. Интăмщикăш юлн рăтьщуман вəлдум, тəп хулта вохлаюм ки, щив щи мăнлум. Вантэ, шуши мир культураева сăмємн иса талдыюм.*

Тăта мăнєма əмăщ вəс вантты, муй щирн «Куренька» нємпи як мир яклăт. Вантэ, мăң мăвевн щимăщ як ăнт якийлсы. Сытомино кəртэвн «Əмăщ нє» арăң-якăң тăхи вəл. Ин юхи юхăтлăв па «Куренька» як вəндтăты питлăв. Щăлта мăнєма шєңк əмăщ вəс М.К. Волдина хəлăнтты, сăм лыпєм щийисясңăтэвăлт щи кăтн торийс. Вантэ, айтєлн ăңкєм-ащєм эвăлт ищи хəлдийлсум, мăвев-йиңкев, єнумты юхиет иса лыдăңăт. Щит пăты лэваса шукăтты па куншємăты ăн рăхл».

Москва вошн вəлты профессор ики **В.Н. Нилов**: *«Россия мăв хăваттыйн 41 арсыр увăс мир вəл. Ма ар ол мăр 17 увăс мир культура вєрăт вəндтăлум. Щи кăтн финно-угорской мир якăт ищи вантман тăйлалăм. Щит пăты ма тыв вохсыюм, лəлн мăң ияха хăнты па вухаль мирңăн йис якăт яма вантсăв па уша павăтсăв, муй щирн елды тăм йис вєрăт лыдңуптăты. Вантэ, йисяк – щит мєт вулаң вєр. Йис якăт вəты питлăн ки, елды арсыр якăт тăңщирăңа лэщăтлăн. Ма тăмхăтл веткєм сыр-сыр «Куренька» нємпи як вантсум. Тăм як хăннєхə хурасăл эвăлт тывăл. Апрăң хуят – сорашăк якăл, нюмша хăннєхə – айлтыева. Щăлта лəмăтсухăт, арăт, нарăс сăвăт ищи тəса вантты мосл. Йис як ки яклăн, ернăс па увăс мир ар ищи йис щирн лэщăтты мосл. Тəп щиты, и нумăс, и ăр пунман увăс мир йис культура елды вəлты питл».*

Ирина САМСОНОВА

Моньщӑң-арӑң имет пила вәйтантыйлдсӑт

Мӳв-авӑт әхтыйн щурсӑл щирн ки мулты арат щурӑс арсыр мир вәл. Кашӑң сыр хӑннєхә дыв юкан ясңие, дыв юкан вәлупсы, дыв юкан дәмӑтсух тӑйлдӑт. Тәнлуп тылдӑщ 21-мит хӑтлӑн иса арсыр мир ясӑң емӑңхӑтл постуман вәл. Щи хӑтлдӑт пурайн Нуви сӑңхум вош мӳвӑн вєра ищки хӑтлдӑт вәсӑт. Щи пӑта щи емӑңхӑтл рәпӑта хотэвн Нуви сӑңхум вошэв хуща әхӑтшӑк тылӑщ хулаты хӑтлӑн 28-митн вєрӑнтсэв.

Нуви сӑңхум вошн фольклорный архивн рәпитты нєңӑт мойң имеңӑн пила омӑслдӑт

Мӳң щив вәна ювум моньщӑңарӑң имет вохсӳв, щит Касум вош эвӑлдт Аксинья Григорьевна Ерныхова, Наталья Егоровна Тарлина. Поднавӑт кәрт эвӑлдт Матрена Григорьевна Юмина, эви опращ нємл щирн Лельхова, па Евдокия Ефремовна Лельхова вохӑнсыйңӑн. Лын щирн тәп юхӑтты пищн ӑнтәм вәс, кӑшаңа йисңӑн. Ар нётупсы, вән вулдӑң арсыр йис путӑр, арсыр айкел павӑтмел пӑта Ас-угорский институт эвӑлдт дыв мойлупсэтн па амтупсы нєпекӑтн (благодарственный пищмайн) китсыйт. Мӳң, Нуви сӑңхум вош хуща фольклорной архивн рәпитты ёх, дывӑтты ищи ай мойлупсыйтӑн вєрсӑлдӳв. Касум вош имеңӑн пила шай яньщум мӑрэвн ямсыева путӑртсӳв. Лын, вантэ, ищи ям арӑң-моньщӑң имеңӑн. Хӑтл шәп омсум мӑревн щи имеңӑн эвӑлдт мӳң йисн вәлум вәлупсэт олдӑңӑн арсыр путрӑт хӑншсӳв-хәлдӑнтсӳв. Поднавӑт имиеңӑн вєра щикӳш әмщалдӑслдӳв па хуты вєрла юхӑтты пищн ӑнтәм вәс. Па щос па мосӑң дын пилана вәйтӑнтыйлдӳв. Лын пӑтана ищи вәлты вошана амтупсы нєпекңӑн па ай мойлупсыйңӑн китсӳв. Щитлал дынана Тылӑщ поры хӑтл вєрӑнтум пурайн мӑсыйт. Поднавӑт кәрта мойлупсылал Тамара Романовна Пятниковайн па Римма Константиновна Слепенковайн тәсыйт.

Н.Е. Тарлина па А.Г. Ерныхова

Щимӑщ арӑң-моньщӑң, йис вєр вәты хуят ӑнтәм ки, хулща тӑм йилпа єнумты нарпи ёх сыр-сыр хӑнты вєрӑт олдӑңӑн уша вєрты питлдӑт. Щи пӑта ясңев вәты ар ям ёха мӳң вән пәмащипа ясӑң луплдӳв. Лыв хӳв нәпӑт, хӳв йис ат вәлдӑт, кӑшимәшӑт лыв эвӑлтала йирӑлта ат мӑнлдӑт. Нуви Хӑтл пила, Нуви Тәрум пила, йисӑңа-нәптӑңа, тӑлдаңа-яма ат вәлдӑт.

Мӳң рәт ясңев ки вәтшӑлэв,
Йис вәлупсэв ки вәтшӑлэв
Па хән ищипа «хәслӳв» кӑлдӑт,
Па хән ищипа щуняңа вәллӳв
Щирн, мӳлтэв вевтам ищипа щи.
Йис хә рәтэв путӑртум ясӑң
Мосл така кӑтлман тӑйты,
Ям дант лэвмӑн ям вәнтэра
Вәнтра пунман мосл тӑйты.
Мӳң хӑнты хә рәт ям ясңев
Лӳв нӳвӑң юх иты, ар нӳв тӑйл,
Ямийн тӳрн дойты вой иты
Хӑнты ясңиев сыйл әмӑщ.
Йилпа єнумты ай эвиет,
Йилпа єнумты ай пухиет
Нын па елды итӑмиты
Хӑнты ясӑң ям нувийн
Елды пєла па тӳвалн.

Евдокия КАКСИНА

Сорни ёшпи пушхиет

Ай кєр тыдăщ 27-29-митн Ёмвош «Центр народных промыслов и ремёсел» хотн няврємăт пăты IX-мит пӳш «Ремёсла и промыслы: прошлое и настоящее» нємпи научной мирхот мăнăс.

Тăм пӳш тыв 60 мулдтас няврєм нумсăң путăрдадкитсăт, щи эвăлт хăлумъяң эви-пухмирхота юхăтсăт. Дыв кӳтєлн арсыр кăсупсэтн нух питум няврємăт, хуйтат искусствайт центрăтн, творчества хотăтн муй па ищимăщ тăхетн вәндтыйлдăт.

Мирхот пӳншум пурайн ремёслайт центр кәща нє Ольга Бубновене лупăс, кашăң ол аршăк няврєм научной нєпекăт хăншлдăт па китлдăт, щит шєңк ям, па олн яңмит мирхот питл.

Тăм мирхотн Ёмвош эвăлт «Лучик» нємпи мәшăң пушхăт ямалты тăхи эвет-пухăт әмăщ етнхот альсăт.

Хәлум хăтл мăр няврємăт научной путрăт лӳңătсăт, арсыр вєрăта вәндтыйлсăт па «ЯРИЛО» нємпи благотворительной тынєсты хăра ёшн вєрум пурмăсăт мăсăт.

Няврємăт арсыр вєрăт олăңăн научной путрăт хăншсăт, щит «Чудо-русская матрёшка», «Муй щирн Т. Вахтер вєрум хур эвăлт катра иты хăнты вейт тыйты мосл», «Хутыса катра пура вӳш эвăлт казах мир койлек нємпи ернăс тăм пура вәнты па хураспия йис» па па путрăт. Щитăт хăншты пăты няврємăт арсыр киникайтлӳңătсăт, сорни ёшпи ёх пида вәйтантыйлсăт, сыр-сыр вєрăт олăңăн иньщăссăт. Щитăт хăншты дыв вәндтăты ёхн яма нётсыйт.

Шєңк әмăщ вәс уша вєрты, хуты няврємăт Россия мӳвн вәлты арсыр мирăт па округ шуши ёх культура пєлы сăмăңăт.

Ма тăм мирхота юхтум итәх няврємăт пида путăртсум:

*– Ма нємєм **Александра Сальманова**, ма Лянтор вош эвăлт, хәлмит пӳш тăм мирхота юхăтсум. Интăм ма «Мӳң рәтэв сорни ёшпи ёх» путăрăн ăңкаңкєм Раиса Ивановна Ермакова, ăңкєм Виктория Викторовна Лапсуй олăңăн хăншсум. Ма ăшкола тумпийн ремёслайт центра яңхлум, щăта сăкăң пурмăсăт кăрăтлум, тăхар сєвлум.*

Аңкаңкєм эвăлт намăт па хотхăрыя пунты тăхар хăщсăңăн. Щи тумпийн лӳв хăнты мир культура тәс, хăнты ясăң вәндтăты учебникăт хăншăс, лӳв ма ăңкєм иса хăнты ими вєрăта вәндтăслэ. Ма ăңкєм культуролога вәндтылдăс, лӳв ремёслайт центрăн «Школа рукоделия» нємпи кружок тәл, щăта няврємăт сăкăң хурамăң турлопсăт кăрăтлăт, тунты эвăлт арсыр пурмăсăт вєрлăт.

Тăм олн ма ăшкола етшуптăлум, Санкт-Петербург А.И. Герцен нємпи педуниверситетăн дефектолога вәндтыйлты нумăс тăйлум.

Ма Урай вошăң эви Ира Касимова мастер-классăн «Георгий-Победоносец» ленточка пăты арсыр хурăт хăншлум, щит Вулдаң Победа хăтл пăты ям мойлупсы питл.

*– Ма нємєм **Таня Юмина**, ма Сәрханд вош эвăлт юхăтсум, щăта ветмит классăн вәндтыйлдум. Щи тумпийн кăт ол «Катра Сәрханд» музейн лэщăтум кружок хуща па «Луима хансы» ариты тăхия яңхлум. Ариман мӳң арсыр кәртăта, вошăта яңхлӳв, ванкӳтлы Сәрханд вошэвн етнхотăт альлӳв. Щив яңхмємн ма арсыр вєрăта, якăта вәндтыйлсум, ин лон эвăлт сухум вєрты хошлум.*

Ма щащєм Полнавăт кәрт эвăлт вәл, 1980-90-мит олăтн тыв, Сәрханла, вәлты юхтăс. Лӳв мăнєм рәт хăнты мир культура сăмăңа тăйты вәндтăл. Мӳң ияха хăнты хăншет ёнтлӳв, сăк кăрăтлӳв.

Ма вельщи тăм мирхота юхăтсум, мăнєма няврємăтн хăншум путрăт шєңк әмăщ хәлăнтты, ма ищи «Живая нить столетий Югры» нємпи путăр хăншсум па лӳңătты питлум. Щи тумпийн эвет па па хуятăт лон эвăлт сухум вєрты вәндтăты питлум. Ма тыв Людмила Николаевна Мелентьева вәндтăты нє пида юхăтсум.

*– Ма нємєм **Людмила Мелентьева**, ма вухаль нє, Сәрханд вошн вәллум па ол шәп «Катра Сәрханд» музейн «Югра мӳв шуши мирăт» тăхийн художник-инструктора рәпитлум. Мӳң хущева няврємăт пăты кружок рәпитл, тәп щив шимл няврєм яңхăл. Мӳң вельщи тăм мирхота юхăтсӳв. Шєңк әмăщ арсыр научной путрăт хәлăнтты па арсыр вєрăта вәндтыйлты.*

Хәлум хăтл мăр няврємăт научной нєпеклад лӳңătсăт, мир арсыр вєрăта вәндтăсăт. Щăлта дыв арсыр катра пурмăсăт лавăлты хотăта, ванлтупсэта па рӳтьщăты тăхета тәтлясыйт.

Мирхот етшуптум пурайн юхтум няврємăт па дыв вәндтăты ёхлад ишăкты нєпекăт па мойлупсэт ёша холумтсăт.

Людмила СПИРЯКОВА

Хулимсунт кәрт вәлупсы

Хулимсунта яңхмємн ма кәрт кәща нє Ольга Баранова пила вәйтантыйлсум па лӯвед кәрт вәлупсы олӑңӑн иньщӑссєм.

– Ольга Васильевна, муй щирн Хулимсунт кәртӑн вєрӑт мӑнлӑт?

– Мӯң хущева нял кәрт луңман вәл, щит катра Хулимсунт кәрт, Няксимволь, Нёрохи па Усть-Манья. Шєңк ай кәртӑт мӯңева ӑн мӑсыйт. Щӑта вәлты мир иньщӑссӯв, лӑңхалӑт муй ӑнтә ай вошлӯва касӑлты, хулыева лупсӑт, хуты ӑн лӑңхалӑт. Вантэ, лыв мисӑт тӑйлӑт, мӯң ай вошлӯв пӯңӑлн мисӑт тӑйты хӑр шимл вәл. Нәмӑссӯв, мосӑң, итэх хуятӑт Няксимволя касӑлӑт па лыв пӑтэла и вош хулыйн йилуп хотӑт омӑсты.

Турват кәртӑн вәлты Самбиндаловӑт вухаль хоттєл ёх йистєлн вӯлэт тӑйсӑт, ям арат ол юхлы лыв йилпа вӯлэт лавӑлты вєр тәты питсӑт. Щи вєрн лывела округ дума депутатңӑн Татьяна Гоголева, Надежда Алексеева, лынана нётты айлат нє Елена Фризоргер нётсӑт. Лыв депутатӑт фонд вух унтасн Ямал мӯвн вӯлэт лӑтсӑт. Сӯмӑтвош эвӑлт войт ямӑлты тохтӯр щи вӯлэт вантты юхтыйл.

30 ол юхлы мӯң кәртэв мухты газ турпайт пунсыйт, тәп тӑм ванӑн мӯң кәртэвн «Берёзовогаз» нємпи тӑхи пӯншсы па хотӑта газ мӑсы. Щи тумпийн вән лапка пӯншсы.

Вәлупсы лэщӑтты па нӯшайт тӯңматты пӑты и ол мӑр хәскєм миллион шойт вух мӑлы, тәп щи вух иса ӑн тӑрмӑл.

– Муйсӑр нӯшайт нын хущана вәлӑт?

– Нӯшайлӯв олӑңӑн путӑртты ки, щит итэх кәртлӯвн тӯт хәрӑтты тӑхи ӑнтэм. 2011-мит олн Няксимволь кәртӑн «Центроспас-Югория» пӯншсы, Хулимсунт кәртӑн щимӑщ тӑхи ищи мосл. Интӑм «Газпром трансгаз Югорск» тӑхи ёх мӯңева тӯт хәрӑтты вєрн нётлӑт, вантэ, кәртэвн соткєм юх хот вәл, щит пӑты щимӑщ тӑхи шеңк мосл.

Щӑлта Няксимволян вән пәльница хоспис хот иты тӑйты питсы, вантэ, кӑт нартуп хот, тәп щӑта шимл хуят декщитман вәл. Щимӑщ хот тӑйты пӑты ар вух сухуптӑты мосл. Хӑтл мӑр лекщитты пӑты 15 нуры вәл. Вет ай тохтӯр йира вӯсы. Ин щи пәльница ФАПа вєрты вӯтщийлы. Ин округ кәщайт эвӑлт вохлӯв, лэлн тӑм пәльница хот окружной иты ат вєрсы, щи юпийн йилпа иса мосты тохтӯрӑт рәпитты вохлыйт. Ин леккарӑт вәлты пӑты йилуп хотӑт омӑсты нумӑс тӑйлӯв.

Машинайт яңхты ӗш ӑнтэм, щирн тӑл ӗш шеңк лавӑлдӯв. Лєв юхан хӯват тӯтӑң хопӑт ӑн яңхлӑт. Лапӑт мӑр ипӯш «ЮТэйр» па «Газпром трансгаз Югорск» тухлӑң хопңӑн юхтыйллӑңӑн. «Газпром» билет шеңк тынӑң – 7 мултас щурӑс шойт, «ЮТэйр» – 3 мултас щурӑс. Тӑм ванӑн «ЮТэйр» авиакомпания эвӑлт мӯңева диспетчерӑт мӑсыйт.

Хулимсунт кәртӑн машинайт яңхты ям ӗш вєрты мосл. Тәпал вош эвӑлт тӑл ӗш вєрты ёх юхтыйлсӑт. Лыв Няксимволь кәрт вәнты тӯң ӗш вєрты олӑңӑн нәмӑслӑт. Вантэ, щӑта шеңк атум ӗш вәл, воша щос мӑр мӑнлӯв. Елды тӑм ӗш 82-кєм вєрста хӯват газ турпа пунлы, лавам кєншӑк тәты питл. Вантэ, 2010-мит олн Няксимволь кәртӑң мир лавам такды хӑщсӑт, щит пӑты машинайтн щив лавам тәсӯв. Щи вєра округ бюджет эвӑлт вӯх мӑнл.

Щи тумпийн Советской вош эвӑлт Узюм-Юганский кәрт мухтытыв машинайт яңхты кев ӗш вєрты нумӑс вәл.

Мӯң кәртэвн па Няксимволян ай няврємӑт хӑтл мӑр тӑйты хотңӑн шеңк катрая йисңӑн, йилпатты мосл. Хулимсунт кәртӑн культурно-образовательной центр, ӑшкола па искусствайт ӑшкола омӑсты мосл. Культура хот омӑсты мосл, вантэ, мӯң хущева щимӑщ хот ӑнтэм. Няксимволян 1956-мит олн омсум культура хот вәл, щит вєр хэн. Ин «Газпром трансгаз Югорск» тӑхи культура хотн емӑңхӑтлӑт лэщӑтлӯв, щив тәп 150 хуят юхӑтты вєритл. Щӑта рәпитты пӑты нємасыя рәпатнек ӑн тӑрмӑл. «Газпром трансгаз Югорск» тӑхи ёх район па округ бюджет вух унтасн ӗращты хот омӑссӑт. «Газпром» тӑхи хотн катра пурмӑсӑт лавӑлты хот вєрсӯв. Щӑта шуши мирӑт емӑңхӑтлӑт лэщӑтлӯв.

– Муй щирн нын хущана йилуп хотӑт омӑсты вєр мӑнл?

– Мӯң хущева шеңк ар катра хот вәл. Хотӑт омӑсты ёх мӯң хущева ӑн йилӑт, вантэ, шеңк хӯвн вәлдӯв. Соткєм хуят йилуп хотӑт лавӑлдӑт. Ин ям, итэх поступсэт йилпа рәпитты питсӑт, щит «Вєра катра хотӑт», «Нум мӯва касӑлты», «Шуши мирӑт йилуп хотӑт лэтты субсидия вух» па па поступсэт. Нумӑс тӑйлӯв Няксимволь кәртӑн яң хот омӑсты. Щит Игрим вошн лӯв саттэла вєр тӑйты хә Полуянов тәл. 35 ол мӑр Хулимсунт кәртӑн район муй округ вух сӑты хотӑт ӑн омӑссыйт, вӑнтэ, иса хотӑт «Газпром трансгаз Югорск» тӑхи ёх омӑссӑт. Лыв 50 процент арат вухӑт хотӑт омӑсты вєра мӑлӑт. Ин йилуп ӑшкола давӑлдӯв.

– Нын хущана муйкєм арат рәпатайлы ёх вәл?

– Мєт ар рәпатайлы ёх Няксимволян вәл, щит 80-кєм хуят. Ин щӑта Владимир Солодов «Увӑс Лєв» нємпи община пӯншӑс, тәп щив лӯв 10-15-кєм хуят вӯл. Хулимсунтӑн 10-16 хуят рәпата ӑнтӑйл, пура-пурайн лыв кәрт хулэт сыстамтлӑт.

28 хуята лыв саттэла вєр пӯншты нётсӯв. Тәп щи юпийн йилуп нӯша тывӑс. Лыв вєр пӯншты пӑты вух вӯсӑт, мосты пурмӑсӑт лэтсӑт, тәп щи олӑңӑн отчёт нєпек ӑн хӑншсӑт, щирн юхлы сухуптӑты вухлад вәна йисӑт. Ма нәмӑслум, айлтыева вәлты нӯшайт иса тӯңматлӑлӯв.

Людмила ШУЛЬГИНА

Ар нәптуп вош

Кондинское – вән кәрт, щӑта хәлумъяңкєм вош хӯлы вәл. Интум вәнты тәп Ленин нємуп вош хӯлыйн кевӑң ӧш вєрсы, па ӧшӑт худна кевӑң ӑн даңксыйт па ёртӑң хӑтлӑтн щӑта йиңки лотӑт па вущлӑх. Мир яңхты тӑхет ищи худна сохл эвӑлт вєрман вәлдӑт, тәп тәняд итәх тӑхетн кевӑң яңхты ӧшӑт вєрсыйт. Щӑлта тӑм ванӑн хотӑт мухӑлдая хурамӑң карты пәшасӑт вєрты питсыйт. Мосл лупты, щи вошн сыстам, вантэ, ар тӑхийн тӑпӑр пунты хушапӑт омӑслӑт. Тӑлн муй лӯңӑн щи вош хурасӑң, кашӑң хот пӯңӑлн арсыр юхӑт єнумлӑт. Итәхӑт щиты вәнты кӑрща єнумсӑт, тәх хотӑт лӯңӑн ӑн па кӑлдӑт.

Ирина Кутмарова хәс мултас од юхлы Тюмень эвӑлт Кондинское кәрта каслӑс. Щӑта вухаль хәя мӑнӑс па кӑт няврєм тӑйл. Лӯв мєт олӑңӑн биолог нємуп нєпекӑң нєңа йис, ӧхӑт Тюменской университетн муниципальной менеджер рәпатнека вәнлтылӑс. Юхи хӑщум вет од мӑр щи нє кәртӑң кәща вәс, тәняд сӯсн лӯв юканӑла Сергей Дерябин пирисы.

Мосл лупты, па тӑхет киньщи Кондинское вошн худна шєңк ар катра хот вәл. Итәхӑт катра хотӑт йис щирн омӑссыйт па хурамаңа вантӑслӑт. Тәняд лӯңӑн щив яңхмємн кәртӑң кәща нє И.А. Кутмарова мӑнєм нємасыя вош хӯват тәтьляслэ, дәлн ат вантсум, муй вӯрн щӑта мир вәл. Лӯвед хотӑт омӑсты па щитӑт мира мӑты вєр олӑңӑн иньщӑссєм па тӑмӑщ вєрӑт олӑңӑн путӑртӑс.

– Вуланӈ Отечественной дальн далясум ёха па щи пурайн єнмум няврємӑта (хуйтат даль мӑнум олӑтн мәшмӑлтсыйт) худыева йилуп хотӑтн мӑлдӯв. Хәт имия (дыв икилал дальн пӑрсӑт) хотлӑл йилпӑтты пӑты 500 щурӑс шойт вух араттыйн нётсӯв. Мӯң хущева 83 хӑннєхә даль пурайн рәпитсӑт, дыв 20-80-кєм щурӑс шойт арат нух нётты вух кӑснаев эвӑлт ёша павӑтсӑт. Щи нётупсэт вєрты поступсэт яма рәпитсӑт, щит пӑты мосты пурайн мира унтастӑсӯв. Щӑлта Афганистан мӯвн далясум ёха нємасыя хот омӑссӯв.

Интернет эвӑлт вӯюм хур

Интум катра хотӑт нух лосытты па нӯша мира йилуп хот мӑты нєпекңӑн рӯвн щитӑт омӑсты пиньщӑсӯв. Катра хотӑт «Наш дом» нємуп поступсы вӯраңӑн йилпатлӯв. Тӑм пӯлдяң яң кӑт нартупӑң хот нух лэщӑтсӯв. Ёмвош эвӑлт мосты пурайн вухн мӑлыюв, щит пӑты щи вєрев яма мӑнл. Интум 170-190-кєм хуят соцнайм ропӑхн хот лавӑллӑт. Итәх пурайн дывела хот омӑслӯв, дыв щив касӑлты ӑн лаңхалӑт, щит пӑты итәх хотӑт ин вәнты талты омӑслӑт. Дыв луплӑт, щӑта ишнет муй па утӑт юврая вєрсыйт муй ушӑңа хот пурмӑс пунты тӑхи щӑта ӑнтәм вәл. И хә лупӑс, хот питӑрн тӯтӑң әхлал омӑсты тӑхи ӑнтәм. Кәртӑң ёх дыв сӑттэла ищи хотӑт омӑслӑт, щит пӑты интум Кондинское хущи ар йилуп хот омӑсл.

Вухалят па хӑнтэт районной кәща хот унтасн хотн мӑлыйт. Мӯң дывела тәп хот вохты нєпекӑт хӑншты нётлӯв па итәх пурайн щитдал Междуреченской воша тәлдӯв. Юхи хӑщум олӑтн шуши мира нётты нєпек посн вет хот омӑссӯв. Тӑм ванӑн ма хущєма и ими лаңтылӑс, хот лаңлӑл эвӑлт йиңк ил щурийл, щит пӑты щитл йилпатты мӯңев пойкӑс. Лӯв лупӑс, пухл па воша мӑнӑс, интум нётты хуят ӑн тӑйл. Ма нәмӑслум, муй пӑты щимӑщ хуятӑта нётты? Шуши ёх тәрум пӑты хотн мӑлыйт, итәхӑт яньщлӑт, хотлал вулды вєрлӑт па йилпа нётупсы вохты тыв йилӑт. Кӑсна эвӑлт мӯң ӧшӑт йилпатты, етнӑтн вош хӯлэтн нуви тӯт вӯщитты, кәрт сыстамтты па емаңхӑтлӑт вєрты вухн тәп мийлялыюв. Муй пӑты щитӑт дыв хотлал йилпаттыя тӑруптӑты мосл? Ат дыв сӑттэла йилпатлӑт.

Реональда ОЛЬЗИНА

Хурн: Ирина Кутмарова

ВӘЯТН ЩИ ОЛӐҢӐН

Катра йис вӯш эвӑлт Конда юханӑн Нахрачи нємуп вош омсӑс, хәнты щӑта Нахрач Евплаев нємуп вухаль щӑртӑң ики вәс. Лӯв нємӑлн ӧхӑт щи вош альщӑсы. Мєт олӑң рӯщ нєпекӑт хущи щи кәрт олӑңӑн Григорий Новицкий 1715-мит олн єслум киникайн хӑншман вәл. 1891-мит олн Конда юхана Инфантьев нємуп хә яңхӑс, лӯв хӑншӑс, хуты щи вошн хәскєм хот омӑсл, щӑта рӯщӑт па Иженяков, Пакин опращ нємуп вухалят вәлдӑт. 1919-мит олн Нахрачи Кондинской волость вулаң воша йис, 1961-мит од вӯш эвӑлт Кондинское щирн альщӑты питсы. Ар од район хущи вулаң кәрта вәс, 1995-мит олн Междуреченской кәрт щимӑщ воша вєрсы.

Нарӑсъюх сыйт пӯпи емӑҥхӑтлӑн

2012-мит олӑн Правительства грант унтасн школа искусства тӑхийн рэпитты хэ Володя Шесталов па «Хӑтлые» Ас-угорской театр хущи рэпитты нє Софья Шесталова «Музыка и мифология медвежьего праздника обских угров» киника єсӑлсӑҥӑн.

Владимир Иванович наука щирн диссертация лэщӑтӑс, щитл дэщӑтмӑлн лӯв па хон мӯвӑт эвӑлт юхтылум хуятӑт хӑншум утӑт ищи нух вантӑс. Лын щи тумпийн ар нєпек нух ӑкӑтсӑҥӑн па щитӑт тӑм вӑн рэпатая пунсӑҥӑн. Мєт вӑн вєр хӑн щитӑт ай пушхиета ӑлял. Эвиет па пухиет саҥквылтапн па арсыр нарӑсты щӯҥкӑтн юнтлӑт па щи тумпийн арилӑт. Ма нэмастємн щит шєҥк вӑн вєр увӑс мирӑт пӑты.

Тӑм вухаль хуятэв ай пура вӯш эвӑлт шуши мир йис путрӑт, арӑт, моньщӑт па нарӑсты сыйт нумса па сӑма пунӑс. Мосӑҥ, щи олӑт эвӑлт шуши мир вєрӑт елды нумса питсӑт. Нын интӑм киника ёша вӯты вєрӑтлӑты па тӑта хӑншум ар сыйт, пӯпи як хот, нарӑсъюхӑн юнтум па юнтты ёх олӑҥӑн нын уша павӑтлӑты. Мєт сыры ястӑты мосл, тӑм нєпек эмӑщ лӯҥӑтты па хурӑт ванттыйн ванкӯтлы сємӑн шивалӑлӑн вӑтӑҥ хуятӑт. Шуши мир ӑл рэпата тумпийн пӯпи як хот вєрӑнтсӑт. Тӑм емӑҥхӑтда етна ода мир ӑктӑщийлсӑт, вантэ, лыв хӑтл мӑр хотӑҥ вєрлад лэщӑтлӑт па рымхумты юпийн пӯпи як хот пєлы шэшлӑт. Лыв щӑта арсыр ям ар, тэс путӑр па хэлдӑт, щи тумпийн икет па имет каш па ущхуль вєрлӑт. Россия па па хон ученый ёхн пӯпи як емӑҥхӑтл тэса нух хӑншман тӑйсы. В. Шесталов нота щирн арӑт нух пунӑс. Интӑм нарӑс юхӑн вӑнлтум хӑннєхэ щи унтасн вєритл нарӑсты па ариты. Катра йисн хӑнты муй вухаль хэ щи сыйт вӑн хуятӑт эвӑлт нумса пунӑс. Щиты юх нӯв па лєр иты елды мӑнӑс. Щи олӑтн тӑмӑщ хӑннєхэйт кэртӑтн вэсӑт. Тӑм нарӑсты хӑннєхэйт мирн иса нэмты мосл, щит Андрей Александрович Ангашупов, Петр Кириллович Купландеев, Калистрат Петрович Лончаков, Артём Григорьевич Гришкин, Григорий Николаевич Сайнахов па па ёх. Владимир Иванович киникайн нын вэйтлӑты арсыр нарӑсъюхӑн юнтты утӑт. Ин тӑм йисн ай нявремӑт нємасыя нота пєлы вантман вӑнлтӑлыйт.

Владимир Шесталов шуши мир кӯтн мєт олӑҥ композитор. Ар ол мӑр тӑм емӑҥхӑтл олӑҥӑн айт ӑктӑс па Юван Шесталов ащелн ищи нётсы. Лӯв искусствоведения кандидат нєм холумтӑс, «За развитие культуры малочисленных народов Севера» лауреат премияйн катлуптӑсы, Россия Союз композиторӑт тӑхия луҥман вӑл. Еша вӑл лӯв сєма питум хӑтлад постӑты питл. Мӯҥ, хӑнты па вухаль ясӑҥӑн хӑншты ёх, лӯвела лӑҥхалӯв лупты сӑм эвӑлт йиты хошум ясҥӑт. Лӯв арлад хӯван ат сащлӑт, мир сӑмӑн ат вӑлдӑт.

Раиса РЕШЕТНИКОВА

«Благословляю вас, леса» нємпи кӑсупсы

Югра мӯв нявремӑт пӑты лапӑтмит пӯш «Благословляю вас, леса» нємпи кӑсупсы лэщӑтсы.

Щимӑщ кӑсупсыйн 6-18 ол луват нявремӑт мӯв-авӑт лавӑлты вєра вӑнлтӑлыйт.

Тӑм кӑсупсы природной ресурсӑт департамент ёх вєрсӑт. Лыв вӑн кєр тылӑщ 30-мит хӑтл вӑнты нын рэпатайдан лавӑлты питлӑт, щив китаты: Ёмвош, Дунина-Горкавича вош хулы, 1-мит хот, 3-мит хот йит, хӑншаты «Благословляю вас, леса».

Щи нємӑт хӯваттыйн кӑсупсы питл:

нявремӑт пӑты:

– «Тайны югорской тайги» нємпи стихӑт, путрӑт, моньщӑт хӑншты кӑсупсы;

– «Природный объект – Памятник живой природе Югры» нємпи журналӑтн муй газетайтӑн хӑншум путрӑт, айкелӑт;

– «Сохраним лес от пожаров» нємпи кӑсупсы пӑты тӯт эвӑлт вӑнт лавӑлты олӑҥӑн хурӑт, плакатӑт па ай киникайт;

– «Мы помогаем лесам Югры. Присоединяйтесь!» нємпи вӑнт хурӑт пила календарь;

вӑнт, мӯв-авӑт лавӑлты вєра вӑнлтӑты ёх пӑты:

– «Изучаем и сохраняем лес. Присоединяйтесь!» нємпи аритыякты па етнхот альты пӑты сценарий хӑншты.

Лыпӑт тылӑщ 30-митн нух питум нявремӑт па вӑнлтӑты ёх ишӑкты нєпекӑтн па тынӑҥ мойлупсэтн мойлӑты питлыйт. Тӑм кӑсупсыя китум рэпатайт эвӑлт елды округ хӯват вандтупсы лэщӑтлы. Тӑм сайт хуща **www.ugrales.ru** кӑсупсы олӑҥӑн айкелӑт уша вєрты рӑхл.

Хӑнты ясӑҥа тулмащтӑс Людмила ШУЛЬГИНА

«Хӑнты ясӑҥ» газетайн 2014-мит ол лапӑтмит номерӑн 13-мит лопасн «Леккар хэ Сӯмӑтвош пэльница олӑҥӑн хӑншӑл» статьяйн ӑн вэйтман юврая хӑншсӯв Матрёна Семеновна Ользина. Лӯҥӑтты мосл Марфа Семёновна Ользина.

Вурӈа имев Пыть-Яха юхтӑс

Йис пура вӯш эвӑлт Югра мӯв хӯваттыйн арсыр вошӑтн па кӑртӑтн кашӑӈ тови Вурӈа имев пӑты емӐҢхӑтл дэщӑтлы. Тӑм Вурӈа хӑтл миревн шӌк сӑмӑӈа тӑйлы. Ӑктӑщум увӑс мир кӯтэлн путӑртлӑт, як хот вантлӑт, содамат па хӯл хошум йиӈк кавӑртлӑт.

Мєт олӑӈӑн мӑнум ол мӑр сєма питум увӑс ай тёпиета мойлупсыйн катлуптӑлыйт. Няврємӑт юх нӯвӑт эвӑлт тыхл вєрлӑт, тови па вурӈа олӑӈӑн арсыр путрӑт, амамӑтщет путӑртлӑт, әхӑл шәпи наварлӑт па па сыр-сыр увӑс мир кӑсупсэт лэщӑтлӑт.

Вән кєр тылӑщ 12-мит хӑталн Пыть-Ях вошн и пӯӈалн вәлты йис пурмӑс ӑкӑтты па шавиты экомузей тӑхийн па «Северное сияние» хӑтатлӑяты хӑрн ищи Вурӈа хӑтл вєрсы. Экомузей кәща нє Зоя Жавко ясӈӑт щирн, Пыть-Ях вошн шуши мир эвӑлт 67 хӑннєхә вәл. Тӑм олн нял хоттєл ёх Нуви Тәрума няд пушхие ёша павӑтсӑт. Сергей па Юлия Пяслове хоттєл ёхн Дарина эвие сєма питӑс; Анатолий па Ольга Незамиевӈӑн хуща Радислав пӯхие; Владимир па Виктория Опухтинӈӑн хоттєл ёхн Ксения эвие сєма питӑс; Василий па Софья Андреевӈӑн хуща Алиса пушхие.

Тӑм емӐҢхӑтлә нємасыя Ёмвош эвӑлт вухаль мир композитор ики Владимир Шесталов вохсы. Лӯв вошӑӈ па мойӈа юхтум мир ещӑлт әмӑщ якхот вандтӑс – ащиел хӑншум лӯӈтупсэт хӯват вухаль арӑтарийс па санквылтапӑн йис нарӑс сувӑт юнтӑс. Па вошӑт эвӑлт арӑӈ-якӑӈ тӑхи ёх юхӑтты ӑн вєритсӑт, вантэ, Тәрмев мєлка ювємӑс, яӈхты-мӑнты әшӑт атма йисӑт.

Вурӈа хӑтл музейн рәпитты хуятӑт әрӑщты вєрӑт тәты ёх пида ияха лэщӑтлӑт. Щит пӑты увӑс мир емӐҢхӑтӑлн ар пєлак сыр-сыр әрӑщты кӑсупсэт вєрантсӑт. Тыв Пыть-Ях вошн вәлты арсыр нивл рәпата тӑхет ёх вохсыйт. Тӑта хӑтл мӑр няврємӑт давӑлты хуятӑт, кәща хотн рәпитты ёх, вошӑӈ пәльница эвӑлт тохтӯрӑт, нуви тӯт мӑты тӑхи ёх, питы вуй вӯты «Юганскнефтегаз» нємпи мир, «Запсибтрансгаз» тӑхийн рәпитты ёх, социальной рәпатнекӑт па хуятӑт вәсӑт.

Әрӑщты кӑсупсэт елпийн «Экомузейн» йис пурмӑсӑт вєрты хӑнты ими Наталья Поянкина кушмӑлтӑс па пойкщӑс, дәлн тыв юхтум мир вәлупсәл иса яма ат вәс.

ЕмӐҢхӑтӑлн ёх кӯтэлн әхӑл шәпи навӑртсӑт, юх эвӑлт вєрум яӈхты кӑрӑщ утӑтн яӈхсӑт, тынщӑӈ сува ёвӑлсӑт, юх шәп кӑтна талсӑт, хәлум пӯш щирн наврупсыйн кӑссӑт па мєт єплӑӈ хӯл хошум йиӈк кавӑртсӑт.

Юволӑӈӑн нух питум хуятӑт ишӑк нєпекӑтн па мойлупсэтн катлуптӑсыйт.

Ирина САМСОНОВА

Хутыса Югорск вошн «Вурңа хӑтл» постӑсы

Мӑнум тылӑщ 30-мит хӑтлӑн Югорск вошн «Вурңа хӑтл» постӑсы. Щӑта вошӑң няврӗмиет, хә па нӗ хуятӑт ӑктӑщийлсӑт. Емӑңхӑтл «Суеват пауль» музей хӑрн вӗрӑнтсы. Мӗт олӑң пӯш щи хӑтл щӑта 2003-мит олн постӑсы.

«Суеват пауль» 2002-мит олн пӯншсы, лӯв Югорск вош эвӑлт хӗт километра вӯшн вӗл. Алӑң щив юхӑтсӯв па музей хӯват хӑнты хотӑт па па омсум утӑт вантты мӑнсӯв. Щи тӑхи пелымской вухалят вӗрсӑт: йис хотӑт, лупасӑт, ампарӑт, әхӑл, юрн хот, мӯв хот па па утӑт. Па музеят киньщи щӑта ампӑт пӑты ай хотыет омӑсман вӗлдӑт.

Ешавәс ар вошӑң хуят щӑта ӑктӑщсӑт. Вухаль нӗ Нина Георгиевна Рукова мойң мира щи емӑңхӑтл олӑңӑн путӑртӑс. Щи хӑтл постӑлы, хӑн мӯң мӯвева вурңа юхӑтл, щи хӑтл вӯш эвӑлт товия йилд. Емӑңхӑтл пӯншӑс Югорск вош кӗща хә **Раис Закиевич Салахов**:

– Вӯща вӗлаты Советский район па Югра мӯвевн вӗлты мир. Мӯң хӑнты па вухаль мирңӑн мӯвн вӗллӯв. Тӑта ар ол мӑр шуши мирӑт «Вурңа хӑтл» постӑлӑт, мӯңева ищи щи емӑңхӑтл вӗты мосл. Тови юхӑттыйн хӑтл хошум рӯв эвӑлт сӑмлӯвн ияха талдыюв. Щи эвӑлт йилуп вӗрӑт тывлӑт. Ин щи емӑңхӑтл вантаты, рӯтьщаты, шуши мир юнтутӑтн юнтаты. Няврӗмлан щи олӑңӑн ат вәйтлӑт. Ма нынана ям вӯща ясӑңлуплум, тӑлаңа па уяңа вӗлаты!

Нина Георгиевна емӑңхӑтл пӯншман тӯт имия пойкщӑс, мойң хуятӑта щи олӑңӑн путӑртӑс: *«Иса мирӑт йис пурайн тӯт емӑңа тӑйсӑт, лӯвед атма тӑйты ӑн мосл. Тӯт хӑра тәп сорум тӯтьюх пунты мосл. Юлн ими иса пурайн тӯт нух вантӑс, лӗлн лӯв ӑл хәрлӑс».* Нина Рукова пойкщуман тӯта вурты сух пунӑс, лӗлн

няврӗмӑт тӑлаңа, таксара ат ӗнумсӑт, лӗлн тӑм олн мӯң мӯвевн аршӑк пушхие сӗма ат питӑс.

Югорск вошн вӗлты хӑнты нӗ Зоя Ивановна Агафурова (Айхо) вурңа хӑтл олӑңӑн лупӑс: *«Сыры, хӑн вәнт шушийн вәсӯв, щи емӑңхӑтла ванӑн вӗлты ёх иса и тӑхия ӑктӑщийлсӑт, йир вӗрсӑт. Имет вӯлы нюхи кавӑртсӑт, няврӗмӑт юнтсӑт. Эвиет кӯтэлн вандтӑсӑт, муй лыв мӑнум ол мӑр ёнтсӑт. Щиты щи порӗссӯв».*

Емӑңхӑтла юхтум няврӗмӑт пӑты щӑта кӑсупсы вӗрӑнтсы, лыв турн па нӯвӑт эвӑлт тыхлӑт вӗрсӑт па щит пӑты жетонӑтн мӑсыйт. Щи щӯңкиет щӑлта лыв арсыр мойлупсэта пӗлӑтсӑт. Щи тумпи пушхиет хурӑт хӑншсӑт, әхӑл шәпи навӑрсӑт, кӯрн юха лольман шәшсӑт, кӯрңана хир йирман хәхӑлсӑт. Щиты щи юнтсӑт па мойлупсэтн мӑсыйт. Хә хуятӑт ищи кӑссӑт, лыв әхӑл шәпи навӑрсӑт, юх шәп вӯщкӑсӑт, хәлум пӯш хӯва навӑрмӑсӑт. Емӑңхӑтл юволдӑңӑн мӗт пӑсты па каркам ёх ишӑксыйт па мойлдӑсыйт.

«Суеват пауль» хӯват шәшман юрн хот шивалдӑсум. Щив луңсум, щӑта шуши мир йис пурмӑсӑт вәсӑт. Музейн рәпитты нӗ Татьяна Качина мӑнӗма лупӑс, хуты щит вӗрсы, лӗлн Югорск вошн вӗлты ёх ат шивалдӑсӑт, хутыса йис пурайн хӑнтэт, вухалят вәсӑт, муйсӑр пурмӑсӑт тӑйсӑт. Мойң ёх щи юрн хотн хур вӯты щир тӑйсӑт. Т. Качина – рӯщ ими, тәп шуши мир вәлупсы пӗлы шӗңк сӑмӑң. Лӯв 2001-мит ол вӯш эвӑлт щи музейн рәпитл, ар киника шуши мир вәлупсы олӑңӑн лӯңтӑс, щӑлта мойң мира щи олӑңӑн путӑртӑл.

«Вурңа хӑтл» пурайн имет содамат вӗрлӑт. «Суеват пауль» хущи ищи мойң мир содаматн лапӑтсыйт, каврум шайн яньщлтӑсыйт. Нина Георгиевна мойң хуятӑта стихӑт путӑртӑс, арӑт арийс. Щиты әмща Югорск вошӑң мир «Вурңа хӑтл» постӑлӑт.

Надежда НОВЬЮХОВА

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№8 (3404), 18.04.2014

Соучредители
Дума, Правительство Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

Издатель
Департамент общественных связей Ханты-Мансийского автономного округа – Югры

Редакция
Главный редактор – **Решетникова Р.Г.**
Телефон (3467)33-36-82

Заместитель главного редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467)33-24-02

Ответственный секретарь – **Новьюхова Н.В.**
Телефон (3467)33-24-02

Адрес редакции и издателя:
628011, г.Ханты-Мансийск, ул.Комсомольская, 31
тел./факс (3467)33-17-52
E-mail: luima@ugracom.ru
Газета размещена на сайте **www.khanty-yasang.ru**

Отпечатано:
ОАО «Издательский дом «Новости Югры» г. Ханты-Мансийск, ул. Мира, 46.

Подписано в печать:
по графику 16.04.2014 г. в 15.00.; фактически 16.04.2014 г. в 15.00.
Индексы **04393, 54393**
Тираж **2210** экз. Заказ **1388**.
Цена свободная

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Тюменской области, ХМАО-Югре и ЯНАО. Свидетельство о регистрации ПИ №ТУ 72-00796 от 23 января 2013г.

Мнение авторов публикаций не обязательно отражает точку зрения редакции.